

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.060
Державного торговельно-економічного
університету,
(02156, м. Київ, вул. Кіото, 19)

ВІДГУК

**на дисертаційну роботу Тарасюка Антона Миколайовича
на тему «Інтелектуальна система управління аграрною компанією»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 – Економіка,
кандидат економічних наук, доцент кафедри підприємництва і права
Полтавського державного аграрного університету
Яснолоб Ілони Олександрівни**

Актуальність теми та загальна характеристика роботи.

У зв'язку зі стрімкими технологічними змінами та підвищеною конкуренцією, управління аграрними підприємствами стає надзвичайно актуальним аспектом господарювання.

Збільшення чисельності населення та постійні зміни в кліматичних умовах генерують нові виклики для агробізнесу, вимагаючи від аграрних підприємств інноваційних та інтелектуальних стратегій управління. У висвітленні цієї теми виникає необхідність в подальшому удосконаленні процесів прийняття рішень, підвищенні продуктивності, раціональному використанні ресурсів та зменшенні ризиків.

Інтеграція інтелектуальних систем управління в аграрні компанії стає перспективним напрямком оптимізації аграрного виробництва. Це сприяє формуванню не лише ефективної, але й адаптивної моделі управління, охоплюючи всі аспекти виробництва – від польових робіт до управління складськими процесами та розподілу ресурсів.

Особливо важливим є врахування розширення застосування технологій штучного інтелекту, машинного навчання та аналізу великих даних в агросекторі. Застосування інтелектуальних систем управління на основі

передових інформаційних технологій може визначно підвищити точність прогнозів, оптимізувати виробничі процеси та сприяти вирішенню складних завдань агроменеджменту.

Враховуючи зростання світового попиту на продукцію аграрного сектору, впровадження інтелектуальних систем управління може стати стратегічною конкурентною перевагою для аграрних підприємств, дозволяючи їм ефективно відповідати на зростаючі потреби ринку та забезпечувати сталий розвиток. Таким чином, дослідження інтелектуальної системи управління аграрною компанією є необхідним для розробки нових стратегій аграрного бізнесу та викликає широкий інтерес як у практичному, так і в науковому вимірах, особливо в контексті впровадження сучасних технологій в агросекторі.

Наукова новизна отриманих результатів. Під час проведення дослідження була розроблена інтегрована інтелектуальна система управління аграрною компанією, що включає в себе комплекс модулів для автоматизації виробничих процесів, аналізу даних, прийняття рішень та прогнозування. Створена система відрізняється своєю універсальністю та адаптивністю, здатною ефективно враховувати специфіку аграрного виробництва та відповідати потребам різних аграрних підприємств.

Дослідження включало застосування передових методів машинного навчання та аналізу великих даних для оптимізації виробничих процесів і прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Використання алгоритмів навчання із підкріпленням та глибокого навчання сприяє автоматизації та підвищенню точності системи.

Отримані результати дослідження надають вагомі можливості та переваги використання штучного інтелекту в агросекторі. Розроблена інтелектуальна система представляє собою новаторський підхід до вирішення завдань управління аграрним підприємством, який враховує специфіку та потреби даної галузі.

Отримані результати вже знаходять практичне застосування в сучасному агропромисловому секторі. Розроблена інтелектуальна система управління може служити надійною основою для впровадження ефективних стратегій та

передових технологій у практиці аграрних підприємств, сприяючи підвищенню їхньої ефективності та конкурентоспроможності.

Практичне значення одержаних результатів. Результати цього дослідження мають високу практичну значущість для усіх учасників агробізнесу. Вони можуть безпосередньо вплинути на практику управління аграрними компаніями.

Інтелектуальна система управління, розроблена в рамках цієї дисертації, надає можливість автоматизованої обробки великої кількості даних та врахування різноманітних факторів при прийнятті управлінських рішень. Це сприяє ефективному використанню ресурсів, підвищенню продуктивності та зниженню ризиків.

Інтеграція інтелектуальної системи управління в аграрні компанії дозволяє оптимізувати виробничі процеси. Використання алгоритмів штучного інтелекту та машинного навчання дозволяє точно прогнозувати врожаї, оптимально розподіляти ресурси та ефективно виконувати польові роботи.

Методи та технології, розроблені у дисертації, можуть допомогти аграрним компаніям підвищити конкурентоспроможність. Інтелектуальна система управління дозволяє швидше адаптуватися до змін у ринкових умовах, ефективніше використовувати інноваційні технології та краще відповідати попиту споживачів.

Використання інтелектуальної системи управління спрощує прийняття управлінських рішень, що призводить до зменшення витрат і ризиків. Автоматизована аналітика та прогнозування дозволяють аграрним компаніям швидко реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, уникати невдач та оптимізувати витрати на виробництво.

Отримані результати не лише поліпшують теоретичне розуміння проблем управління аграрними компаніями, але і надають конкретні практичні рекомендації для впровадження інтелектуальних систем управління, що сприяє підвищенню ефективності та стійкості агробізнесу. Репрезентативність результатів забезпечується завдяки детальному плануванню наукових

досліджень та використанню комплексного підходу, сучасних методик та статистичної обробці отриманих результатів.

Відповідність дисертації профілю вченої ради. За змістом дисертаційна робота Тарасюка А.М. «Інтелектуальна система управління аграрною компанією», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, повністю відповідає спеціальності 051 – Економіка.

Аналіз змісту дисертації. Дисертаційне дослідження володіє стандартною структурою, що включає в себе вступ, три розділи (з підрозділами), висновки та список використаних джерел, кількість яких налічує 146 позицій. Загальний обсяг роботи становить 179 сторінок, при цьому основна частина складає 157 сторінок.

У вступі пропонується докладний аналіз важливих аспектів дослідження, таких як його актуальність, взаємозв'язок із науковими програмами, планами та темами. Висвітлені мета і завдання досліджень, використані методи, наукова новизна отриманих результатів, їхній практичний вигляд. Додатково, у вступі враховано інформацію про апробацію та публікації результатів дисертації, що розширює уявлення про розповсюдження і використання отриманих наукових висновків у відповідних галузях наукового співтовариства.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади побудови інтелектуальної системи управління в агросекторі» дисертаційного дослідження присвячений аналізу сучасної економічної парадигми, визначеної як «Економіка 4.0».

Автор проводить глибокий огляд ключових характеристик цього концепту та вивчає його вплив на управління економічними системами. Особлива увага приділяється новим стандартам управління, які враховують динаміку цифрової трансформації, і визначається їхня сутність та роль у сучасних умовах функціонування аграрних компаній.

В рамках дослідження автор комплексно аналізує глобальні тенденції розвитку аграрної галузі. Висвітлено ключові аспекти, такі як зміни в споживчих уподобаннях, екологічні вимоги та інноваційні технології, які впливають на сучасні аграрні компанії. Здійснено аналіз стратегічних викликів та

можливостей, які виникають з цих тенденцій та які агропідприємствам пропонують нові перспективи розвитку.

Окремої уваги заслуговує детальний аналіз поточного стану аграрної галузі в Україні. Автор ідентифікує ключові проблеми та можливості, з якими стикаються українські агропідприємства. При цьому, розкриваються основні аспекти ефективності управління в контексті внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на розвиток аграрної сфери в країні.

Загальна тенденція розділу полягає в ретельному аналізі фундаментальних аспектів, що визначають функціонування аграрних систем у сучасному світі. Акцент зроблено на поєднанні економічних, технологічних та соціальних аспектів, що дозволяє авторові збагатити теоретичний базис для подальших досліджень.

Цей розділ визначає теоретичні та методологічні засади, які становлять основу для подальших аспектів дослідження інтелектуальних систем управління в агросекторі. Його результати мають важливе значення для розвитку стратегій управління аграрними компаніями в умовах сучасної економічної парадигми та глобальних трансформацій.

У другому розділі "Розробка моделі управління аграрною компанією" автор вивчає діяльність ПрАТ «Миронівський хлібопродукт» через структурно-динамічний аналіз. Дослідження охоплює аналіз організаційної структури компанії, визначення ключових бізнес-процесів та їх взаємозв'язків, а також проведення оцінки динаміки розвитку підприємства та виявлення основних факторів, що впливають на його успішність.

У даному розділі дисертант систематизує, аналізує та удосконалює систему ключових економічних, фінансових, екологічних та аграрних показників, що впливають на ефективність управління аграрною компанією. Проводиться оцінка факторів ризику та визначення показників, які характеризують успішність стратегії управління.

Автор розглядає процес розробки спеціалізованої бази даних, спрямованої на підтримку системи управління аграрною компанією. Увага приділяється структурі бази даних, методам збору та обробки інформації, а також

впровадженню технологій, спрямованих на підвищення ефективності управління.

Дисертант детально розглядає концептуальний підхід до створення системи управління аграрною компанією, який базується на використанні автоматизованих робочих місць. В описі подається структура системи, функції автоматизації та інтеграції різних підрозділів компанії. Згідно із зразком, представленим у дисертаційній роботі, ретельно аналізується архітектура системи та її потенціал щодо оптимізації управлінських процесів в аграрному секторі.

Отже, цей комплексний аналіз та розробка моделі управління аграрною компанією націлені на підвищення ефективності управлінських рішень та загальної конкурентоспроможності підприємства в умовах сучасного аграрного ринку.

Розділ 3 «Реалізація моделі інтелектуальної системи управління аграрною компанією» присвячений реалізації моделі інтелектуальної системи управління аграрною компанією, фокусуючись на апараті програмних засобів, які використовуються для її розробки. В основі аналізу лежать сучасні програмні продукти, вибір мов програмування та алгоритмічні підходи, що мають стратегічне значення для успішної імплементації інтелектуальної системи управління. Кожен інструмент детально оцінюється з урахуванням його переваг та недоліків, аналізуючи їхню придатність для конкретного аграрного підприємства.

Далі, дисертантом надається вичерпний опис етапів розробки, впровадження та функціонування інтелектуальної системи управління в аграрній компанії. Розпочинаючи з аналізу потреб та вимог бізнес-процесів, дослідження розробляє концепцію системи, обирає методи та алгоритми, проводить програмування та тестування. Особлива увага приділяється взаємодії системи з існуючими інформаційними структурами аграрної компанії та адаптації системи до змінних умов управління.

У підсумку розділу проводиться оцінка економічного ефекту від впровадження інтелектуальної системи. Вивчаються збільшення

продуктивності, зменшення витрат на управління та оптимізація виробничих процесів. Проводяться порівняльні розрахунки з витратами та прибутком до та після впровадження системи, що дозволяє обґрунтувати практичну ефективність введення інтелектуальної системи управління в конкретній аграрній компанії.

У цій роботі представлено детальний огляд та аналіз процесу реалізації моделі інтелектуальної системи управління аграрною компанією, охоплюючи інструментальні засоби розробки, етапи впровадження та економічний ефект від її застосування. Отримані результати сприятимуть подальшій практичній реалізації та оптимізації систем управління в аграрному секторі.

Сформульовані у роботі положення і науково-методологічні рекомендації сприятимуть ефективній розробці та впровадженню інтелектуальних систем управління в діяльність аграрної компанії. Практична реалізація цих пропозицій сприятиме підвищенню економічної ефективності, зменшенню витрат та екологічного навантаження галузі на навколишнє середовище.

У висновках до роботи представлено здобуті у дисертації найбільш важливі наукові та практичні результати, що свідчать про успішне вирішення поставлених здобувачем наукових завдань.

Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових і фахових виданнях. Під час проведення дисертаційного дослідження було опубліковано 7 наукових праць, серед яких 4 статті, розміщені у визнаних Міністерством освіти і науки України фахових виданнях, а також 3 тези доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій.

Зауваження та дискусійні положення дисертації.

1. У першому розділі автор докладно проаналізував розвиток агросектору в Україні та світі. Було б доцільно більш детально розглянути розвиток таких регіонів як Північна Америка та Азія та описати специфіку залучення інтелектуальних систем у контексті регіональної специфіки галузі.

2. Дослідження системи ключових показників у другому розділі дисертації описує крок за кроком технологію обрання показників для системи ключових показників інтелектуальної системи управління. При цьому автор

недостатньо звертає увагу на взаємодію цих показників між собою. Було б доцільно описати кореляцію показників між собою.

3. У третьому розділі варто розширити перелік засобів побудови інтелектуальних систем детальним аналізом можливостей інтеграції окремих існуючих рішень в єдиний комплекс та оглядом алгоритмів штучного інтелекту та їх ролі у організації діяльності в агросекторі. Також відсутній опис можливих труднощів та викликів під час реалізації «Цифрового ДНК» в інтелектуальній системі управління.

Загальний висновок. Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальне позитивне сприйняття роботи, не зменшують рівень наукової новизни та практичного значення дисертаційної роботи. Вважаю, що дисертація Тарасюка А. М. «Інтелектуальна система управління аграрною компанією» є самостійною та завершеною науковою працею, яка містить нові, актуальні та достовірні результати, підтверджуючи її важливість для економіки.

Дисертація повністю відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор, Тарасюк Антон Миколайович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка.

Опонент:

кандидат економічних наук,

доцент кафедри підприємництва і права,

Полтавського державного аграрного університету

доцент

Ілона ЯШОЛОБ